

Національна академія педагогічних наук України
Міністерство освіти і науки України
Відділення загальної середньої освіти і
цифровізації освітніх систем НАПН України
Інститут педагогіки НАПН України
Державний педагогічний університет імені Іона Крянге
в Кишиневі (Республіка Молдова)
Малопольський державний університет
імені капітана Вітольда Пілецького в Освенцимі (Республіка Польща)
Міжнародна академія прикладних наук в Ломжі (Республіка Польща)
Резекненська академія технологій (Латвійська Республіка)
LUMEN Conference Center (Румунія)
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет
імені Григорія Сковороди
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

СВІТ ДИДАКТИКИ: ДИДАКТИКА В СУЧАСНОМУ СВІТІ

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ІІІ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ**

07-08 листопада 2023 року

**Київ
2024**

Національна академія педагогічних наук України
Міністерство освіти і науки України
Відділення загальної середньої освіти і
цифровізації освітніх систем НАПН України
Інститут педагогіки НАПН України
Державний педагогічний університет імені Іона Крянге
в Кишиневі (Республіка Молдова)
Малопольський державний університет
імені капітана Вітольда Пілецького в Освенцимі (Республіка Польща)
Міжнародна академія прикладних наук в Ломжі (Республіка Польща)
Резекненська академія технологій (Латвійська Республіка)
LUMEN Conference Center (Румунія)
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет
імені Григорія Сковороди
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Збірник матеріалів
III МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ

«СВІТ ДИДАКТИКИ: ДИДАКТИКА В СУЧАСНОМУ СВІТІ»

Київ
2024

*Рекомендовано до друку вченою радою Інституту педагогіки НАПН України
(протокол № 2 від 29 січня 2024 року)*

ЕКСПЕРТ:

Головко Микола Васильович, доктор педагогічних наук, професор, заступник директора з наукової роботи Інституту педагогіки НАПН України.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Базиль Людмила Олександрівна, доктор педагогічних наук, доцент, учений секретар Інституту професійної освіти НАПН України;

Опалюк Тетяна Леонідівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

ЗА ЗАГАЛЬНОЮ РЕАКЦІЄЮ

дійсного члена НАПН України, доктора педагогічних наук, професора

Топузова Олега Михайловича,
доктора педагогічних наук, професора
Малихіна Олександра Володимировича.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Арістова Наталія Олександрівна, доктор педагогічних наук, професор;

Алексєєва Світлана Володимирівна, доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник;

Попов Роман Анатолійович, доктор педагогічних наук, доцент;

Загорулько Марина Олександрівна, кандидат педагогічних наук;

Ліпчевська Інна Леонідівна;

Тетик Валентина Романівна.

С24 **Світ дидактики:** дидактика в сучасному світі: зб. матеріалів III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 07-08 листопада 2023 р. / за наук. ред. доктора педагогічних наук, професора, дійсного члена (академіка) НАПН України О. Топузова; доктора педагогічних наук, професора О. Малихіна. Київ : Видавництво «Людмила», 2024. 387 с.
ISBN 978-617-555-191-2

До збірника увійшли матеріали учасників III Міжнародної науково-практичної конференції «Світ дидактики: дидактика в сучасному світі» (07-08 листопада 2023 р.).

У матеріалах конференції розглянуто питання теорії і методології сучасних дидактичних процесів; організації освітнього процесу в Україні в умовах воєнного стану; компенсації освітніх втрат в умовах воєнного стану в Україні та повоєнний період (інноваційні підходи, технології, моделі, методики, методи і засоби навчання); психолого-дидактичних проблем організації освітнього процесу в умовах інформаційного суспільства; тенденцій розвитку сучасної дидактики (зарубіжний досвід); трансформаційних процесів в освіті XXI століття (дистанційне та змішане навчання); формальної, неформальної, інформальної освіти; інноваційних підходів, технологій, методик, методів, прийомів і засобів навчання.

Збірник адресовано науковцям, науково-педагогічним працівникам, педагогам, докторантам, аспірантам, студентам.

УДК 37.02(063)

За зміст публікацій, достовірність інформації, цитат, покликань на літературні джерела відповідальність несуть автори.

ISBN 978-617-555-191-2

© Інститут педагогіки НАПН України, 2024

© Видавництво «Людмила», 2024

ЗМІСТ

ДОПОВІДІ ПЛЕНАРНОГО ЗАСІДАННЯ	3
Ляшенко О. І., Мальований Ю. І. ПРОФІЛЬНА СЕРЕДНЯ ОСВІТА ЯК ОБ'ЄКТ ДИДАКТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	3
Коллі-Шамне А. В. АВТОНОМНІСТЬ ТА САМООРГАНІЗАЦІЯ СТУДЕНТА ЯК ЧИННИК ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ (НА ПРИКЛАДІ УНІВЕРСИТЕТУ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ UNIDISTANCE У ШВЕЙЦАРІЇ)	5
Арістова Н. О. РОЗВИТОК НАВИЧОК ХХІ СТОЛІТТЯ: СВДОМЕ СПРИЙНЯТТЯ ДІЙСНОСТІ В УЧНІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ	6
Павловська О. В. ДОПРОФІЛЬНЕ ТА ПРОФІЛЬНЕ НАВЧАННЯ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ В ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ	8
Алексєєва С. В. ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ В УМОВАХ ЗМІШАНОЇ ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В БАЗОВІЙ І СТАРШІЙ ПРОФІЛЬНІЙ ШКОЛІ: МЕТОДИЧНИЙ АСПЕКТ	10
Топузов О. М., Британський П. А. ГЕОГРАФІЧНА ОСВІТА В ПАРАДИГМІ ЗБАЛАНСОВАНОГО (СТАЛОГО) РОЗВИТКУ: НІВЕЛЮВАННЯ НАСЛІДКІВ ВІЙНИ ТА ВІДНОВЛЕННЯ	12
Попов Р. А., Загорулько М. О. ПСИХОЛОГО-ДИДАКТИЧНИЙ АЛГОРИТМ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ В УМОВАХ ЗМІШАНОГО ФОРМАТУ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ	14
Малихін О. В., Ліпчевська І. Л. ВІЗУАЛІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ІНФОРМАЦІЇ В УМОВАХ ЗМІШАНОЇ ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ: МЕТОДИЧНИЙ АСПЕКТ	21
ТЕОРІЯ І МЕТОДОЛОГІЯ СУЧАСНИХ ДИДАКТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ	25
Czechowski Jan PEDAGOGIKA SPORTU JAKO SZCZEGÓLNA KONCEPCJA WYCHOWANIA SPOŁECZNEGO	25
Бацуровська І. В., Баранова О. В. ДИДАКТИЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ СУЧАСНОГО ІНЖЕНЕРА АГРАРНОЇ ГАЛУЗІ	33
Богданець-Білоskalенко Н. І. ЛІНГВОДИДАКТИЧНІ ЗАСАДИ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ УЧНІВ 5-6 КЛАСІВ З НАВЧАННЯМ МОВАМИ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН В КОНТЕКСТІ ЗАВДАНЬ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ	36
Вишневська М. О. СУБ'ЄКТНО-ДІЯЛЬНІСНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ СУБ'ЄКТНОСТІ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ	38
Кучер А. В. ТЕОРІЯ І МЕТОДОЛОГІЯ СУЧАСНИХ ДИДАКТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ	41
Макаренко Д. В. РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СУЧАСНИХ ДИДАКТИЧНИХ ПІДХОДАХ	44
Нечитайло Т. С. ВИМОГИ ДО КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ	46
Онаць О. М. ДЕРЖАВНО-ГРОМАДСЬКА ПАРТНЕРСЬКА ВЗАЄМОДІЯ У ФОРМУВАННІ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ВЧИТЕЛЯ	48
Петренко Н. В. РАМКОВА ОСНОВА КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНЦІЙ НЕПЕРЕРВНОГО НАВЧАННЯ ЯК ОРІЄНТИР ДЛЯ ВІТЧИЗНЯНИХ ПЕДАГОГІВ	52
Сулейманова І. М. СПОСОБИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДИДАКТИЧНИХ ПРИНЦИПІВ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	55
Ужицький В. Б. ДО ПРОБЛЕМИ СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТКУ ШКІЛЬНОГО КУРСУ ІНФОРМАТИКИ В УКРАЇНІ	57

Чернюк А. П. ОСОБЛИВОСТІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ФІЛОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ВИМОГ ДО МОВНОЇ ОСВІТИ	58
ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	61
Dimitrov O. THE INFLUENCE OF DIGITAL LITERACY LEVEL ON THE QUALITY OF EDUCATION IN UKRAINE UNDER THE CONDITIONS OF MARTIAL STATE.....	61
Klymenko H., Dimitrov O. ORGANIZATION OF TEACHER'S WORK DURING THE WARTIME	63
Vasylyshyna N. DISTINCTIVE FEATURES OF EDUCATIONAL-METHODOLOGICAL COMPLEXES USED WITHIN THE STUDYING PROCESS AT UNIVERSITIES	66
Адамовська М. С., Загривенко В. Б. ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	69
Алексєєва С. В. ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ТЕНДЕНЦІЇ ТА ВИКЛИКИ.....	72
Бочарова І. О. ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ДИТЯЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	74
Бутко О. М., Громко Р. М., Загоровська М. В., Савченко Л. Л. ВПЛИВ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ НА ПСИХІЧНИЙ І МОРАЛЬНИЙ СТАН ДІТЕЙ І МОЛОДІ	77
Гулько Т. Ю. ФОРМАЛЬНА, НЕФОРМАЛЬНА ТА ІНФОРМАЛЬНА ФІЗКУЛЬТУРНА ОСВІТА СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ.....	81
Дягилєва О. С., Юрженко А. Ю., Пазяк А. С. ДИДАКТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ТА ФІЛОСОФІЇ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ МОРСЬКОГО ПРОФІЛЮ	83
Замахіна С. П. ДО ПИТАННЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ ДО ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДИК ПОДОЛАННЯ ТРИВОЖНОСТІ У ПІДЛІТКІВ.....	85
Кривошей К. Ю. ПРОБЛЕМА ПЕРЕЖИВАННЯ СТРЕСУ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ	87
Курепін В. М. ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ВІЙНИ У МИКОЛАЇВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ АГРАРНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ.....	90
Курило В. А. ФОРМУВАННЯ ІНФОМЕДІЙНОЇ ГРАМОТНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	94
Любченко І. І., Кучай А. І. ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗВО В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	96
Онiщук Л. М., Камерилов О. Є., Римар М. П. РОЗВИТОК ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗВО В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	98
Онiщук Л. М., Коробов П. М., Коробов М. М. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ СЕКЦІЇ КОЗАЦЬКОГО ДВОБОЮ У ЗВО УКРАЇНИ	102
Росенко Д. О. ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ З ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ХОРЕОГРАФІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	105
Чижевський Б. Г. РОЛЬ УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДАМИ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ДІЄВОСТІ ДИДАКТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ	107
Шаменко М. Л. МАРКЕТИНГ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ У ЗАКЛАДАХ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ	110
КОМПЕНСАЦІЯ ОСВІТНІХ ВТРАТ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ ТА ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД: ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ, ТЕХНОЛОГІЇ, МОДЕЛІ, МЕТОДИКИ, МЕТОДИ І ЗАСОБИ НАВЧАННЯ.....	112
Барановська О. В. ПРОГРАМА ФОРМУВАННЯ ЧИТАЦЬКИХ УМІНЬ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЯК ПІДґРУНТЯ ДЛЯ РОБОТИ ВЧИТЕЛЯ В УМОВАХ ОСВІТНІХ РОЗРИВІВ	112

Головко С. Г. СИСТЕМА ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПОДОЛАННЯ ОСВІТНІХ ВТРАТ	114
Дроздов Д. В. ВИЗНАЧЕННЯ ТЕРМІНУ «ОСВІТНІ ВТРАТИ» В ЧИННОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ ТА ЙОГО МІСЦЕ В СИСТЕМІ КООРДИНАТ ВИЩОЇ ОСВІТИ	116
Канарова О. В., Нахалова О. М. АРТТЕРАПІЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОГО СВІТОСПРИЙНЯТТЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ	119
Кравченко М. В. ОСОБЛИВОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ТЕРАПІЯ ТА РЕАБІЛІТАЦІЯ»	121
Ліпчевська І. Л. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ СИСТЕМИ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В КРАЇНІ: ВІД ОСВІТНІХ ВТРАТ ДО ПОТЕНЦІЙНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ УДОСКОНАЛЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ	123
Лісова Н. І. ІНДИВІДУАЛЬНІ ТРАЄКТОРІЇ НАДОЛУЖЕННЯ ОСВІТНІХ ВТРАТ.....	125
Садовниченко Ю. О., Пастухова Н. Л. АЛГОРИТМ ПОДОЛАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ВТРАТ З БІОЛОГІЇ У СТУДЕНТІВ-ПЕРШОКУРСНИКІВ ЗВМО ЗА ДОПОМОГОЮ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	126
Чалий А. В. ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ДРУГОГО РІВНЯ ОСВІТИ ЯК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА: АСПЕКТ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ.....	129
Шелестова Л. В. ОСВІТА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА В ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД: ВИКЛИКИ, РЕСУРСИ ТА ШЛЯХИ КОМПЕНСАЦІЇ	131
Шикиринська О. В. ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ BYOD («BRING YOUR OWN DEVICE») ЗА УМОВ ДИСТАНЦІЙНОГО ТА ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ	135
ПСИХОЛОГО-ДИДАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА.....	137
Aristova N., Kugai K. PERSONALISATION OF FOREIGN LANGUAGE TEACHING AS PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL PROBLEM.....	137
Gorea V. T. G., Losîi E. MENTAL HEALTH IN DISTANCE EDUCATION.....	139
Petru Jelescu PSYCHOLOGICAL PROBLEMS OF PSYCHOLOGY	142
Khlon O. FORMATION OF LEGAL ASPIRATIONS USING THE PRINCIPLES OF THE LAWS OF DIDACTICS	143
Власенко О. О. ПІЗНАВАЛЬНО-ДІЯЛЬНІСНИЙ ЕТАП ПСИХОЛОГО-ДИДАКТИЧНИХ ПРОБЛЕМ ОПАНУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-МОВЛЕННЕВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІМИ МЕНЕДЖЕРАМИ.....	145
Воронова Н. С., Дунаєва В. Ю., Солодухова С. В. ЕСТЕТИЧНІ ВИЯВИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ МИСТЕЦТВА	148
Деменко В. М., Нечипоренко В. Р. ПСИХОЛОГІЧНИЙ ЧИННИК ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО ЧАСУ	150
Демчук О. І. ПРИНЦИПИ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ЗМІШАНОГО ФОРМАТУ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ВИЩІЙ ШКОЛІ.....	152
Іваненко Л. О. ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК ПРОФЕСІЙНО НЕОБХІДНА ЯКІСТЬ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ ОСВІТИ.....	154
Кисельова О. Б., Філін С. Л. ВЕБКВЕСТ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ МЕТОД ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ ІНФОРМАТИКИ.....	157
Левченко А. В., Лупаренко С. Є. ОСОБЛИВОСТІ МОТИВАЦІЇ ДО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ – МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ.....	161

Малихін О. В., Демчук О. І. РОЛЬ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ В УДОСКОНАЛЕННІ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ НА ЗАСАДАХ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ	163
Малихін О. В., Загорулько М. О. ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ЯК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА ...	165
Панчук Н. П., Панчук С. О. ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ФІЛОЛОГІЧНОГО ПРОФІЛЮ	170
Саух І. В. КРЕАТИВНИЙ КОНТЕКСТ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В УПРАВЛІНСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ КЕРІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	172
Суворова Л. К. ФОРМУВАННЯ КОГНІТИВНИХ СТРАТЕГІЙ В ІНКЛЮЗИВНОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ	175
Ткачов С. І., Ткачов А. С. ВІРТУАЛЬНА ТА ДОПОВНЕНА РЕАЛЬНІСТЬ ЯК ТРЕНДИ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ.....	177
ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ДИДАКТИКИ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД	181
Бабак О. М. ВИКОРИСТАННЯ МОДЕЛІ ЗВОРОТНОГО ДИЗАЙНУ ПРИ ПЛАНУВАННІ НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ	181
Ван Янь, Ду Фенін РОЗВИТОК МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ В КНР: ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ТА СПОСОБИ ЇХ РОЗВ'ЯЗАННЯ.....	184
Глушко О. З. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ В КРАЇНАХ ЄВРОСОЮЗУ	186
Губський О. В. ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ВИТОКУ МАРКЕТИНГОВОЇ ОСВІТИ В СПОЛУЧЕНИХ ШТАТАХ АМЕРИКИ	188
Джурило А. П. ОСВІТА ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМАХ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ШКІЛ	191
Зенякін О. С. ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ДИДАКТИЧНОЇ СИСТЕМИ CLIL.....	193
Кіріяченко І. А. ТРАДИЦІЙНА РОЛЬ БАТЬКІВ У ФОРМУВАННІ М'ЯКИХ НАВИЧОК У ДІТЕЙ В КИТАЇ.....	196
Лунгол О. М., Агішева А. В. АНАЛІЗ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНКЛЮЗИВНИХ ПІДХОДІВ У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ	197
Марчук І. П. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ДИДАКТИКИ: АНАЛІЗ ДОСВІДУ СИСТЕМИ ОСВІТИ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ.....	200
Науменко С. О. ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ВІТЧИЗНЯНИХ РЕАЛІЙ.....	201
Семенюк С. В. АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ВІЗУАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ ДИЗАЙНЕРСЬКИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ В НАУКОВІЙ ЛІТЕРАТУРІ ТА ОСВІТНІЙ ПРАКТИЦІ.....	204
Ступак О. Т. ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ ДИЗАЙНЕРСЬКИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ: ВИКЛИКИ ТА СУЧАСНИЙ СТАН	206
Ткачова Н. О., Кривко М. Ю. НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА В ПОЛІКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ НІМЕЧЧИНИ	208
Хоу Цзяньвей ВИКОРИСТАННЯ ОНЛАЙН-КУРСІВ В СИСТЕМІ МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ КНР ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІН НАЦІОНАЛЬНОГО МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА	211

ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В ОСВІТІ ХХІ СТОЛІТТЯ: ДИСТАНЦІЙНЕ ТА ЗМІШАНЕ НАВЧАННЯ.....214

Aurelia Iancu EFFECTIVENESS OF INFORMATION TECHNOLOGY IN VOCABULARY DEVELOPMENT IN PRE-SCHOOL CHILDREN.....	214
Бойко Є. В. ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРНОЇ ОБІЗНАНОСТІ СТУДЕНТІВ ДИЗАЙНЕРСЬКИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ: СУЧАСНІСТЬ І МОЖЛИВОСТІ	216
Гета А. В., Остапов А. В., Мороз О. В. ОСОБЛИВОСТІ ЕЛЕКТРОННОГО, ДИСТАНЦІЙНОГО І ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ З ПОЗИЦІЙ ОСВІТНЬОЇ ПАРАДИГМИ.....	218
Глійчук Л. В. ЗМІШАНЕ НАВЧАННЯ У КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ	222
Карпенко А. О., Савченко Д. Р., Савченко Л. Л. ВЗАЄМОДІЯ МІЖ УЧАСНИКАМИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	224
Ковальчук В. А., Малиновська К. В. ОРГАНІЗАЦІЯ ВЗАЄМОДІЇ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ З БАТЬКАМИ УЧНІВ В УМОВАХ ЗМІШАНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ.....	228
Махновський С. С. ДО ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ В КЛАСИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ.....	231
Патратій З. А. ВПЛИВ ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ НА ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	233
Полякова В. Я. ПРАКТИКА ФОРМУВАННЯ МЕРЕЖІ ЛІЦЕЇВ АКАДЕМІЧНОГО СПРЯМУВАННЯ В КРИВОРІЗЬКІЙ МІСЬКІЙ ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ГРОМАДІ.....	235
Рябовол Л. Т. ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ У ДИСТАНЦІЙНОМУ (ВІДДАЛЕНОМУ) ФОРМАТІ.....	237
Сакун В. С. СУЧАСНІ ПІДХОДИ ФОРМУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ	240
Сергійчук Ю. П. ОСОБЛИВОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В ШКОЛАХ З НАВЧАННЯМ УГОРСЬКОЮ МОВОЮ: ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ	243
Топузов О. М., Чалий А. В. ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ДРУГОГО (МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ ОСВІТИ	244
Чорна Н. О. ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ І ТЕХНОЛОГІЇ» ДЛЯ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	246
Чорноус О. В. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ДИГІТАЛЬНОЇ ГРАМОТНОСТІ В ОСВІТНЬО-РОЗВИВАЛЬНОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ....	249
ФОРМАЛЬНА, НЕФОРМАЛЬНА, ІНФОРМАЛЬНА ОСВІТА.....	252
Fedchyshyna A. PECULIARITIES OF THE FUNCTIONING OF NON-FORMAL EDUCATION OF ADULTS IN THE UNITED KINGDOM OF GREAT BRITAIN AND NORTHERN IRELAND.....	252
Локшина О. І. ПРОБЛЕМА СПРАВЕДЛИВОСТІ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ: ВИКЛИКИ ДЛЯ КРАЇН ЄС ТА УКРАЇНИ.....	255
Максименко О. О. ДЕРЖАВНА МОВА В ОСВІТІ ШКОЛЯРІВ-МІГРАНТІВ СПОЛУЧЕНОГО КОРОЛІВСТВА (НА ПРИКЛАДІ АНГЛІЇ).....	256
Присяжна Є. В. НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	258
Шкуров Є. В. НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА ТА МОДЕРНІЗАЦІЯ ОСВІТИ У МІСТАХ УКРАЇНИ.....	260

**ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ, ТЕХНОЛОГІЇ, МЕТОДИКИ, МЕТОДИ, ПРИЙОМИ І
ЗАСОБИ НАВЧАННЯ.....264**

Churkina V., Fedorenko V. CREATIVE COMPETENCE AS A COMPONENT OF RELATIONSHIPS BETWEEN A MODERN TEACHER AND AN EDUCATION MANAGER.....	264
Gadamska-Kyrcz M. GRA PLAN SZOWA JAKO SPOSÓB NA USYSTEMATYZOWANIE WIEDZY STUDENTÓW.....	266
Mocanu M. IMPACT ANALYSIS ON THE USE OF DIGITAL TECHNOLOGY IN CLASSROOM WORK.....	268
Арістова Н. О., Вишнеvsька М. О. СУБ'ЄКТНО-ДІЯЛЬНІСНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ СУБ'ЄКТНОСТІ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ	271
Байдала В. В., Чирва Я. О. ІНШОМОВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК ПРОФЕСІЙНО ЗНАЧУЩА ЯКІСТЬ ВИКЛАДАЧА ЗВО.....	275
Баруліна Ю. О. ОРІЄНТОВАНІ ГРАФИ ЯК НАОЧНЕ ПРЕДСТАВЛЕННЯ РОЗВ'ЯЗАННЯ ЗАДАЧ З ЛОГІЧНИМ НАВАНТАЖЕННЯМ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	277
Бацуровська І. В., Доценко Н. А., Курепін В. М. ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ПІДГОТОВКИ ІНЖЕНЕРА З ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ	281
Бацуровська І. В., Курепін В. М., Лимарь О. О. ПЕРЕВАГИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ІНЖЕНЕРА АГРАРНОЇ ГАЛУЗІ	284
Березіна І. В. ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ЗАСТОСУНКОМ ARBOOK.....	286
Боднар О. С., Шкода М. В. ДИДАКТИЧНІ ВИМОГИ ДО УРОКУ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В УКРАЇНІ: ДИЗАЙН МИСЛЕННЯ У КОНТЕКСТІ КОНЦЕПЦІЇ НУШ	289
Бондарчук Ю. А. СТРАТЕГІЇ ВПРОВАДЖЕННЯ МОВНОГО НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	291
Віротченко С. А. ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ У НАВЧАННІ ТА ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ: ТРАНСФОРМАЦІЯ ОСВІТИ ДЛЯ МАЙБУТНЬОГО	293
Галаєvsька Л. В. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ АКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ У СТАРШІЙ ШКОЛІ.....	295
Герасименко Ю. Ю. STREAM-ОСВІТА ДЛЯ ДОШКІЛЬНИКІВ: ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО ГАРМОНІЙНОГО РОЗВИТКУ ДИТИНИ	297
Герасимчук Ю. П., Паньковик Н. М. ШЛЯХИ ВИКОРИСТАННЯ ЧАТУ GPT В ОСВІТІ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ	300
Горошкіна О. М. КОМПЕТЕНТНІСНО ОРІЄНТОВАНІ ЗАВДАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	304
Гринчак Я. Є. ВИКОРИСТАННЯ ОНЛАЙН-ДОШКИ MIRO НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	305
Грицевич Ю. В., Радчук Б. В. ТЕХНОЛОГІЯ МАЙНДМЕПІНГ ЯК СУЧАСНИЙ ІНСТРУМЕНТ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	307
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	308
Гула Л. В. АКТИВНІ МЕТОДИ І ФОРМИ НАВЧАННЯ ТА ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	308
Дика Н. Д., Антонюк А. О. ВИКОРИСТАННЯ GOOGLE-SERVISІB НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	311
Захарова Г. Б., Левченко В. О. ФОРМУВАННЯ МАТЕМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЗА ДОПОМОГОЮ ІНСТРУМЕНТІВ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	314
Йосик Х. А. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДИДАКТИКИ: ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ	317

Кириленко С. А., Собченко Т. М. ДЕЯКІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ІНФОМЕДІЙНОЇ ГРАМОТНОСТІ БАКАЛАВРІВ ПРАВА У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	320
Кокош А. М. ПРОЄКТНІ ТЕХНОЛОГІЇ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ПРАВОЗНАВСТВА» НА ЗАНЯТТЯХ І В ПОЗААУДИТОРНИЙ ЧАС.....	321
Ляса А. В. РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ ЗАСОБОМ ГРУПОВОЇ ТЕХНОЛОГІЇ.....	324
Махович І. А. ГЕЙМІФІКАЦІЯ В КОНТЕКСТІ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ КОМП'ЮТЕРНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ.....	328
Мачача Т. С. КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО СТРУКТУРУВАННЯ ЗМІСТУ НАВЧАЛЬНОГО ПРЕДМЕТА «ТЕХНОЛОГІЇ» ДЛЯ 5–9 КЛАСІВ.....	332
Мельник Ю. С. ЗАДАЧІ ПРИКЛАДНОГО ЗМІСТУ В ШКІЛЬНІЙ ПРИРОДНИЧІЙ ОСВІТІ.....	334
Озарчук А. В. ЗАСТОСУВАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДЛЯ ПОКРАЩЕННЯ ЯКОСТІ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ STEM-ОСВІТИ.....	338
Онищенко І. В. ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЗАСОБАМИ МОБІЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	340
Панова О. С. ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ-СЕРВІСІВ НА ЗАНЯТТЯХ ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ В КОЛЕДЖІ.....	343
Панченко Н. А. РОЛЬ МНЕМОТЕХНІКИ У ФОРМУВАННІ КОМУНІКАТИВНИХ УМІНЬ ДОШКІЛЬНИКІВ.....	346
Параконна М. Ю. ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ З МАТЕМАТИКИ У ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	348
Попович Л. М. ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ФОРМ ДЕРЖАВНО-ГРОМАДСЬКОЇ ПАРТНЕРСЬКОЇ ВЗАЄМОДІЇ В УПРАВЛІННІ ЗАКЛАДАМИ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	350
Рибак Д. Р. ГЕОКЕШИНГ ЯК ІННОВАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	353
Семенець В. В. ВІЗУАЛЬНІ ЗАСОБИ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ГЕОМЕТРИЧНОГО СКЛАДНИКА МАТЕМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	356
Сохань Н. Ф. ОРГАНІЗАЦІЯ ПАРТНЕРСЬКОЇ ВЗАЄМОДІЇ У ВИКОРИСТАННІ ІННОВАЦІЙНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ СКЕТЧНОУТИНГУ.....	359
Тамаркіна О. Л. КОМПЕТЕНТІСТНИЙ ПІДХІД У СУЧАСНІЙ ВИЩІЙ ОСВІТІ.....	362
Таможська І. В. САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ТРЕТЬОГО РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ТЕМИ «ГЕНЕЗА ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМПАРАТИВІСТИКИ: ГЛОБАЛЬНИЙ КОНТЕКСТ» З ІСТОРІЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМПАРАТИВІСТИКИ.....	364
Тананайко О. Г. ВИВЧЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ.....	366
Таран А. О. ВПЛИВ ІМІДЖУ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЙОГО ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ.....	368
Трубачева С. Е., Коник О. В. ДИДАКТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ОСВІТНІХ ДОДАТКІВ.....	370
Туташинський В. І. ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ З ІННОВАЦІЙНИМ ТИПОМ МИСЛЕННЯ У ПРОЦЕСІ ЗДОБУТТЯ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ.....	373
Цимбалюк С. М. ДОДАТКОВЕ НАВЧАННЯ (SUPPLEMENTAL INSTRUCTIONS) – ПРОВІДНА ТЕХНОЛОГІЯ ПОКРАЩЕННЯ НАВЧАЛЬНИХ УСПІХІВ У ЦЕНТРАХ АКАДЕМІЧНОГО УСПІХУ (ACADEMIC SUCCESS CENTERS) В УНІВЕРСИТЕТАХ США.....	374
Шевчук Л. М. ДО ПИТАННЯ ПРО ДИФЕРЕНЦІАЦІЮ НАВЧАННЯ: СПЕЦИФІКА ЗДОБУТТЯ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ У РІЗНИХ КРАЇНАХ СВІТУ.....	377

ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ МАРКЕТИНГОВОЇ ОСВІТИ В США

Олексій Губський

аспірант кафедри освітніх наук, цифрового навчання та академічного підприємництва Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

Ключові слова: історичні аспекти, маркетингова освіта, Сполучені Штати Америки, США, маркетинг, реклама

Історія маркетингової освіти має вирішальне значення для розуміння еволюції змісту дисципліни та покращення викладання в закладах вищої освіти. Вивчення динаміки зміни поглядів на зміст маркетингової освіти може допомогти викладачам вдосконалити свої методи роботи і надати студентам глибше розуміння маркетингових концепцій.

Поява маркетингової освіти – відповідь на запит на підготовку різнопланових фахівців для умов ринку тих часів та поєднання багатьох дисциплін: економіка, журналістика, продажі, реклама, фінанси. Перераховані дисципліни відіграли свою роль у розвитку маркетингової науки, що, в свою чергу, вплинуло і на зміст маркетингової освіти. Ця синергія знайшла своє відображення в ранніх програмах та підручниках таких авторів, як Батлер, Спарлінг, Фаулер, Хойт, Черінгтон, Кларк, Мейнард та інші. [1, с. 188].

Розвиток маркетингової освіти в США розпочався з появою академічного інтересу на початку ХХ-го століття. Перші піонери, такі як Семюел Спарлінг та Ральф Старр Батлер, заклали основу для розвитку маркетингової освіти, включивши у свої курси та підручники такі теми, як дистрибуція, персональний продаж, реклама та ціноутворення.

Період між 1910-ми та 1920-ми роками ознаменувався значним розширенням маркетингової освіти, публікацією кількох фундаментальних підручників та запровадженням спеціалізованих курсів. У 1921 році був опублікований підручник «Принципи маркетингу» Пола Айві, а в 1922 році Фред Кларк випустив книгу з такою ж назвою. У 1927 році вийшов перший спільно написаний підручник «Принципи маркетингу» від Мейнарда, Вейдлера і Бекмана, який пережив дев'ять видань [1, с. 189].

Після Другої світової війни американське суспільство та світ бізнесу зазнали значних змін. Звіти Фонду Форда та Корпорації Карнегі з бізнес-освіти висвітлили недоліки тогочасної системи підготовки викладачів та змісту маркетингових програм. [2]. Низькі академічні стандарти, занадто багато спеціалізованих курсів, недостатня аналітичність, відсутність кількісних методів та наук про прийняття рішень, нехтування поведінковими науками та брак курсів, орієнтованих на розвиток навичок прийняття управлінських рішень – все це вимагало проведення заходів для усунення цих недоліків. [2, с. 8].

Звіти рекомендували ознайомлення викладачів з іншими дисциплінами (міждисциплінарний підхід) та акцентування на управлінсько-орієнтовані дослідження. Завдяки стипендії Фонду Форда такі автори, як Філіп Котлер і Вро

Алдерсон змогли втілити ці рекомендації в життя, включивши аспекти наук про прийняття рішень та поведінкових наук у маркетинг. Це зумовило до підвищення рівня маркетингової освіти, розвитку більш наукового та аналітичного підходу до маркетингу, а також до появи нових концепцій і теорій.

Описовий підхід до викладання маркетингу, який домінував з початку 1900-х років, втратив свою популярність після публікації звітів Фонду Форда та Корпорації Карнегі. За словами Холландера [3, с.43–45], за перші 50 років існування маркетингу відбулася еволюція загальних маркетингових текстів: від макро-підходу маркетингових аспектів економіки до мікроменеджменту на рівні фірми.

З 1955 до 1970-х років зростає значення управлінського підходу в маркетинговій освіті. Цей підхід вже існував в рамках управління продажами [4], як свідчить робота Гаррі Тосдала 1921 року, де автор описував управління маркетингом. До 1950-х років термін «маркетинговий менеджмент» рідко використовувався в навчальних програмах з маркетингу, за винятком деяких підручників.

Книга Алдерсона «Маркетингова поведінка та дії керівників» 1957 року стає поштовхом до справжньої зміни парадигми в маркетинговій освіті. Алдерсон підкреслює важливість навколишнього середовища в маркетингу і включає до дисципліни частини психології, соціології, антропології, політології та природничих наук [5].

З 1960-х років акцент на дослідженнях та освіті в галузі маркетингового менеджменту привертає увагу нових викладачів маркетингу – поведінкових науковців. Ці нові викладачі відрізнялися від попереднього покоління, адже багато з них не були знайомі з минулим внеском в маркетингову думку, освіту та педагогічні матеріали, розроблені протягом попередніх 50 років.

Сьогодні маркетинговий менеджмент, інтегрований з великою кількістю поведінкових наук, а також з моделюванням поведінки споживачів, домінує в навчальній програмі, яка розбита на численні спеціалізовані дисципліни. Макромаркетинг, як школа маркетингової думки, став менш актуальним і зараз займає скромну позицію як серед викладачів, так і студентів [6,7].

Модель трьох епох маркетингової думки, відома як P-S-M ери (виробнича, збутова та маркетингова), спочатку запропонована Кітом у 1960 році, була відкинута згодом. Але і до сьогодні можна знайти її опис в популярних підручниках з маркетингу [8]. Поява маркетингового міксу (4P), або комплексу маркетингу, як ефективного методу планування, керування та впровадження різних маркетингових стратегій на рівні компанії та швидке прийняття його, особливо в маркетинговій освіті протягом 1950-1960-х років, свідчить про значні зміни в маркетинговій науці.

Наступним значним розвитком у маркетинговому управлінні стала концепція ринкової орієнтації (Market Orientation). Компанії, що мають ринкову орієнтацію, сприймають клієнтів та конкурентів як головний об'єкт уваги на ринку [9]. Прихильники ринкової орієнтації стверджують, що оскільки клієнти та конкуренти мають найбільший вплив на компанію, вони повинні бути в центрі уваги при вивченні маркетингового середовища [10].

Поведінка споживача стала значущим предметом вивчення як у коледжах, так і в дослідженнях маркетингової науки у 1950-1960-х роках. Розширення соціальних наук у цей період дозволило маркетологам докладніше розглядати те, що мотивує людей купувати або уникає придбання певних товарів.

Джордж Катона зробив вагомий внесок у теорію поведінкової економіки і опублікував «Психологічний аналіз економічної поведінки» у 1951 році. У 1954 році Фонд досліджень реклами опублікував книгу «Мова динамічної психології», яка вперше введе такі поняття, як мотивація та допоміжне пригадування [12].

Інші важливі публікації 1960-х років, такі як «Маркетингові моделі: кількісні та поведінкові» (1964) Ральфа Дея, «Дослідження для прийняття маркетингових рішень» (1966) Пола Гріна та Дональда Талла, та «Маркетинг і комп'ютер» (1969) Кешера, підкреслили значення кількісного аналізу для маркетингу і допомогли розглянути різні підходи до його використання.

В 1970-х роках почалася епоха розквіту кількісних методів у маркетинговій освіті, спричинена доступністю комп'ютерів та статистичного програмного забезпечення, а також великою кількістю підручників і статей. Класична книга Джума К. Наннеллі (1978) про психометричну теорію та вимірювання, а також роботи Гілберта Черчілля і Пола Пітера (1979) про розробку конструктивів та надійність шкал у «Журналі маркетингових досліджень» (1979) відзначилися особливою вагою.

У 1980-х роках Річард Багоцці опублікував книгу «Причинні моделі в маркетингу» (1980) про моделювання структурних рівнянь (SEM), що знайшла широке застосування завдяки доступності програмного забезпечення LISREL. Книги також акцентували увагу на розробці опитувальників та зборі даних. З 1990-х років застосування кількісних методів у маркетинговій освіті швидко зростало, спричинене зручнішим програмним забезпеченням та поширенням ноутбуків.

Починаючи з 2000-х років, кількісні методи в маркетингу стали все більш поширеними в навчальних підручниках, журнальних статтях та методиках викладання. Значна увага була приділена створенню та вдосконаленню предиктивних маркетингових моделей для отримання більш точного розуміння купівельної поведінки клієнтів. Цій тенденції сприяв розширений доступ до обширного обсягу даних, зокрема завдяки появі Інтернету та соціальних мереж.

Майже кожна освітня програма з маркетингу вимагає вивчення курсу маркетингових досліджень з великим акцентом на кількісні аспекти. Зараз багато програм також включають викладання маркетингової аналітики для допомоги в роботі з великими обсягами даних, які з'явилися нещодавно. Кількісний аналіз стає невід'ємною частиною всіх курсів з маркетингу.

Почавши з економічного коріння, маркетинг отримав визнання як ключова галузь у бізнес-школах, вирішальна для розвитку відносин зі споживачами та здобуття прибутку. Однак, маркетингова наука залишається не достатньо систематизованою. Багато з основних концепцій, що викладаються сьогодні, були розроблені на початку 20-го століття піонерами маркетингової освіти.

Необхідність перегляду існуючих уявлень про маркетинг як науки здобуває визнання, адже поняття, які вважаються новими, насправді можуть мати глибокі корені в минулому. Велика частина навчальних програм фокусується на мікрмаркетинговому підході, пропонуючи конкретні теорії та концепції, які розглядаються як найбільш обґрунтовані. Такі курси, хоч і важливі для розвитку маркетингових компетенцій, часто концентруються на тактичних аспектах, не враховуючи стратегічний характер маркетингу. Неоднозначність у розумінні ролі маркетингу в організації може мати важливі наслідки, особливо для студентів, які не спеціалізуються на маркетингу. Їм необхідно усвідомити стратегічне значення маркетингу, а не розглядати його просто як інструмент мікроуправління в межах фірми.

Вивчення динаміки розвитку маркетингової освіти, допомагає визначити фундаментальні основи та зони для вдосконалення змісту маркетингових програм, що призведе до підвищення рівня підготовки майбутніх фахівців з маркетингу як в США та к і в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Губський О.В. «Історичні аспекти витоку маркетингової освіти в Сполучених Штатах Америки». Світ дидактики: дидактика в сучасному світі: зб. матеріалів III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 07-08 листопада 2023 р. / за наук. ред. доктора педагогічних наук, професора, дійсного члена (академіка) НАПН України О. Топузова; доктора педагогічних наук, професора О. Малихіна. Київ : Видавництво «Людмила», 2024. 387 с. ISBN 978-617-555-191-2
2. Surface, J. (1960). The Carnegie and Ford Foundation Studies and marketing education. In R. Hancock (Ed.), *Dynamic marketing for a changing world* (pp. 219–225). Chicago: American Marketing Association.
3. Hollander, S. (1997). Is that going to be on the exam? Almost 50 years of general marketing textbooks. In D. G. Brian Jones & P. Cunningham (Eds.), *Marketing history knows no boundaries* (Vol. 8, pp. 43–45). East Lansing: Board of Trustees, Michigan State University.
4. Tosdal, H. (1921). *Problems in sales management*. Chicago: A. W. Shaw.
5. Bartels, R. (1976). *The history of marketing thought* (2nd ed.). Columbus, OH: Grid.
6. Wilkie, W. L., & Moore, E. S. (2003). Scholarly research in marketing: Exploring the “4 eras” of thought development. *Journal of Public Policy & Marketing*, 22(2), 116–146.
7. Wilkie, W. L., & Moore, E. S. (2012). Expanding our understanding of marketing and society. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 40(1), 53–73.
8. Jones, D. G. B., & Richardson, A. J. (2007). The Myth of the Marketing Revolution. *Journal of Macromarketing*, 27(1), 15–24. <https://doi.org/10.1177/0276146706296708>
9. Narver, J. C., & Slater, S. F. (1990). The effect of marketing orientation on business profitability. *Journal of Marketing*, 54(April), 20–35.

10. Ferrell, O. C., Gonzalez-Padron, T. L., Hult, G. T. M., & Maignan, I. (2010). From market orientation to stakeholder orientation. *Journal of Public Policy & Marketing*, 29(1), 93–96.
11. Green, P., & Goodman, C. (2012). The Wroe Alderson Distinguished Lecturer Series.
12. Fullerton, R. (2011). The birth of consumer behavior: Motivation research in the 1950s. In L. C. Neilson (Ed.), *Marketing history in the New World* (pp. 61–68). New York: CHARM Association.